

Suomen Medisiinariliitto
Finlands Medicinarförbund
Finnish Medical Students' Association

Kandin
TYÖÖOPAS
2019

SUOMEN MEDISIINARILIITON PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Hyvä medisiinari,

Edessäsi on Suomen Medisiinariliiton Kandin työopas, joka aiemmin tunnettiin nimellä Mini-VES. Uuden nimen omaavaan julkaisuun on tuttuun tapaan tiivistetty ajan tasalla olevat lääketieteen kandidaatteja koskevat asiat kunnallisesta lääkärien virkaehtosopimuksesta ja KVTES:sta. Nämä sopimukset määrittelevät lähestulkoon kaikkien julkisessa terveydenhuollossa toimivien lääkärien työsopimuksien minimiehdot.

Ennen ensimmäistä kesää amanuenssina tai lääkärin sijaisena, kandidaatin mielessä on varsin moni asia, luonnollisesti myös työehdot. Kandin työoppaalla toivomme, että voimme helpottaa kandidaatin kannalta oleellisten työehtoseikkojen löytämistä ja lisätä nuorten kollegoiden tietoisuutta oikeuksistaan. Lisäksi olemme sisällyttäneet julkaisuun tietoa terveydenhuollon ammattikortista sekä asetuksesta, joka määrittelee lääketieteen opiskelijan mahdollisuuksia toimia lääkärin sijaisena.

Ensimmäiset työt kandina ovat tärkeitä virstanpylväitä matkalla lääkäriksi; keskeinen osa lääkäriksi oppimista on käytännön harjaantuminen töissä, jolloin pääsee soveltamaan ja kartuttamaan osaamistaan terveydenhuollon ammattilaisena. Suomessa ymmärretään, miten tärkeää on harjaantua ohjattuna työssä jo kandidaattina, lääketieteen opiskelijoilla onkin hyvät mahdollisuudet kerryttää kokemusta jo ennen lisensiaatiksi valmistumista. On myös hyvän edunvalvonnan tulosta, että pakollisista amanuenssuureista maksetaan palkkaa.

Amanuenssuurit ovat useimmille ensimmäinen työ potilaiden parissa. Ne ovat mitä mainioin mahdollisuus tutustua eri erikoisaloihin ja laajasti lääkärin työhön olematta kuitenkaan potilaan hoidosta vastuussa.

Neljän vuoden uurastuksen jälkeen pääsee kandidaatti lääkärin sijaisen töihin. Harva hetki opintojen aikana on yhtä jännittävä kuin ensimmäinen työ potilasvastuussa. Harvoin on myöskään oppimiskäyrän nousu yhtä jyrkkä. Viiden vuoden opintojen jälkeen avautuvat ovet terveyskeskuksen vastaanottohuoneisiin ja mahdolliset työnkuvat monipuolistuvat entisestään. Lääkärin sijaisena oppii hyvin paljon lääketieteestä, mutta paljon myös muusta, mm.

terveydenhuollonjärjestelmästä, kenties potilastietojärjestelmistä sekä ehkä etenkin moniammatillisessa ympäristössä työskentelemisestä.

Lääketieteen opinnot antavat hyvän pohjan lääkärin sijaisena toimimiseksi, jokaisen on kuitenkin hyvä muistaa kandioikeuksien ja osaamisensa rajat. Yhtä tärkeä on oikeus riittävään ohjaukseen. Jos työmäärä tai työn luonne koetaan haastavaksi, niin on hyvä keskustella asiasta esimiehen kanssa. Kollegana esimiehen tulee ymmärtää ja tukea kandidaattia matkalla lääkäriksi, onhan hän ollut samassa tilanteessa.

Vaikean kysymyksen osuessa kandidaatin kohdalle, oli sitten ennen töiden alkua tai niiden aikana, niin on kandin tukena Kandin työopas ja Medisiinariliitto.

Kesäisin täyttyy terveydenhuoltomme intoa puhkuvista kandidaateista ja niin työnantaja kuin potilaatkin odottavat mielissään reipasotteisia nuoria kollegoja. Intoa täynnä on hyvä tehdä töitä ja oppia, muista kuitenkin myös levätä. Syksyllä opinnot jatkuvat uudessa valossa, kun oppiminen jatkuu kesällä opittua hyödyntäen.

Oikein antoisaa kesää toivottaen

Fredrik Ahlström

Puheenjohtaja

Suomen Medisiinariliitto

TOIMITUKSEN TERVEISET

Kandin työopas, aiemmalta nimeltään Mini-VES, on tiivistetty kooste lääkärisopimuksesta (LS) eli kunnallisesta lääkärien virkaehtosopimuksesta. Kuntatyönantajan palveluksessa olevia lääkäreitä koskevat yleiset sopimuskohdat löytyvät KVTES:sta eli kunnallisesta yleisestä työ- ja virkaehtosopimuksesta. Lisäksi Kilpailukyky sopimus vaikuttaa työehtojen osalta esimerkiksi lomarahojen määräytymiseen. Tärkeimmät kandia koskevat kohdat näistä monisivuisista sopimuksista on koottu tähän oppaaseen.

Kandin on hyvä olla tietoinen omista oikeuksistaan työntekijänä. Kandin työoppaaseen on jaoteltu neljännen ja viidennen vuoden opintojen suorittaneiden kandiin oikeudet lääkärin sijaisena toimimiseen. Ennen töiden alkua on hyvä tietää mm. miten paljon ja millä ehdoilla voit tehdä päivystyksiä. Myös ylitoiden kanssa kannattaa olla tarkkana ja sopia työpaikan kanssa etukäteen niiden korvaamisesta. Pahimmassa tapauksessa ylitoita ja päivystyksiä on joutunut tekemään vasten tahtoa ja ilman korvausta. Pidä puolesi omien oikeuksien ja velvollisuuksien osalta, lue työ sopimus tarkkaan ja kysy, jos siinä on epäselvyyksiä. Työnantajaa voi ja pitää epäselvissä tilanteissa kyseenalaistaa ja lainmukaiset käytännöt kannattaa aina tarkistaa sopimuksesta.

Vuoden 2019 Kandin työoppaaseen on päivitetty mm. toukokuussa 2018 hallinto-oikeuden päätöksellään kumoama Valviran tulkinta koskien lääkärin tehtävässä työskentelyä ja opintojen kymmenen vuoden aikarajaa. Kymmenen vuoden opintojen laskenta alkaa sen lukukauden alusta, jolloin kyseiseen ammattiin tähtäävät opinnot on aloitettu. Lisäksi työoppaaseen on päivitetty 1.4.2019 voimaan tulleet peruspalkat. Kunnallinen lääkärien virkaehtosopimus on voimassa 1.2.2018 – 31.3.2020.

Työoppaaseen on päivitetty myös 1.1.2019 voimaan tullut lainsäädäntömuutos, joka koskee henkilöllisyyden todistamista haettaessa ammattikorttia. Jatkossa henkilöllisyyden todistamiseen voi käyttää vain passia ja henkilökorttia, mutta ei enää Suomen tai muun Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisen myöntämää ajokorttia.

Työniloa toivottaen

Kandin työoppaan toimitus

Sisällysluettelo

1. AMANUENSSIT	6
2. SAIRAALALÄÄKÄRIT	7
2.1. PERUSPALKKA.....	7
2.2. LÄÄKÄRINTODISTUS- JA LAUSUNTOPALKKIOT	7
2.3. KLIININEN LISÄTYÖ JA YLITYÖ	7
2.4. PÄIVYSTYS	8
2.4.1. Päivystyksen ja säännöllisen työajan rajanveto.....	8
2.4.2. Työpaikkapäivystys	8
2.4.3. Poikkeava työpaikkapäivystys ja vapaamuotoinen päivystys.....	9
3. TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIT.....	11
3.1. EI-OMALÄÄKÄRI.....	11
3.1.1. Työaika ja sen muutos kilpailukyky sopimuksen myötä.....	11
3.1.2. Peruspalkka ja tuntipalkan laskeminen	11
3.1.3. Toimenpidepalkkiot, todistus- ja lausuntopalkkiot	12
3.1.4. Kliininen lisätö ja ylityö.....	12
3.2. OMALÄÄKÄRI	13
3.2.1. Peruspalkka ja tuntipalkan laskeminen	13
3.2.2. Väestöosa	13
3.2.3. Käyntipalkkiot ja toimenpidepalkkiot	14
3.2.4. Palkkahinnoittelun muutoksista viime vuosien sopimusmalleissa	14
3.3. PÄIVYSTYS	14
3.3.1. Työpaikkapäivystys	15
3.3.2. Poikkeava työpaikkapäivystys ja vapaamuotoinen päivystys.....	16
3.3.3. Toimenpidepalkkiot päivystyksen aikana	16
3.4. OMALÄÄKÄRI VAI EI-OMALÄÄKÄRI - SOPIMUSTEN VERTAILUA.....	17
3.5. LOMAKORVAUKSET, LOMARAHAT JA MUUTOKSET KILPAILUKYKYSOPIMUKSEN MYÖTÄ	17
3.6. TERVEYSKESKUSTYÖTÄ - FIRMAN KAUTTA VAI SUORALLA SOPIMUKSELLA?.....	18
4. TOIMENPIDELUOKITUKSET JA –PALKKIOT TERVEYSKESKUKSESSA	20
5. LÄÄKETIETEEN OPISKELIJAN TOIMIMINEN LAILLISTETUN AMMATTIHENKILÖN TEHTÄVÄSSÄ – ASETUSMUUTOS 28.4.2011	28
6. TERVEYDENHUOLLON AMMATTIKORTTI	29
6.1. KORTINHANKINTAPROSESSI (4. VSK):	29
6.2. KORTINHANKINTAPROSESSI (5. VSK JA 6. VSK):	30
6.3. MAHDOLLISIA SYITÄ VARMENNEKORTIN TOIMINNAN LAKKAAMISELLE OVAT:.....	30
6.4. ULKOMAAT: VALVIRAN OIKEUKSIEN HAKEMINEN JA KORTINHANKINTAPROSESSI.....	31
7. TOIMIMINEN LÄÄKÄRIN TEHTÄVISSÄ	33
7.1. NELJÄN VUODEN OPINNOT SUORITTANUT LÄÄKETIETEEN OPISKELIJA.....	33
7.2. VIIDEN VUODEN OPINNOT SUORITTANUT LÄÄKETIETEEN OPISKELIJA	33
7.3. JOKAISALLE TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖN TEHTÄVÄSSÄ TOIMIVALLE OPISKELIJALLE ON NIMETTÄVÄ OHJAAJA.....	33
7.4. RAJOITUKSET	34

1. AMANUENSSIT

Amanuessi on harjoittelija, eikä häneen sovelleta Lääkärisopimuksen määräyksiä. Amanuessin työehdot perustuvat KVTES:een. Amanuessin säännöllinen työaika on 38 t 45 min/viikko ja esimerkiksi ruokatunti ei kuulu työaikaan, ellei paikallisesti ole muuta sovittu.

Amanuessin vähimmäispalkka on 1.4.2019 alkaen 1611,53 €. Peruspalkan lisäksi amanuenssuurista maksetaan lomakorvaus ja lomaraha KVTES:n mukaisesti.

Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada palvelussuhteen päättyessä lomakorvaus pitämättömiltä vuosilomapäiviltä. Lomakorvaus lasketaan jakamalla lomakorvauksen laskemisajankohdan varsinainen kuukausipalkka luvulla 20,83 ja kertomalla se pitämättömien vuosilomapäivien lukumäärällä. Lomarahan suuruus, kilpailukyky sopimuksella (kiky) alennettuna, on 2,8 % lomanmääräytymisvuotta seuraavan heinäkuun varsinaisesta kuukausipalkasta. Lomarahan määräytyminen on selvitetty tarkemmin KVTES:ssa. Kiky-sopimuksen lomarahaa alentava vaikutus jatkuu ainakin 30.9.2019 asti.

Esimerkki

Suoritat kuukauden amanuenssuurin työpaikassa, jossa palkkasi on KVTES:n määrittämä vähimmäispalkka. Yhden kuukauden työsuhteesta kertyy käytännössä 2 vuosilomapäivää. Vuosilomien määräytyminen on selvitetty tarkemmin KVTES:ssa. Lomakorvaus yhdeltä kuukaudelta on siis: $(1611,53 \text{ €} / 20,83) \times 2 = 154,73 \text{ €}$. Lomarahaksi tulee $1611,53 \text{ €} \times 0,028 = 45,12 \text{ €}$. Palkaksesi tulee siis $1611,53 \text{ €} + 154,73 \text{ €} + 45,12 = 1811,38 \text{ €}$

2. SAIRAALALÄÄKÄRIT

2.1. Peruspalkka

Sairaalalääkäriin työaika on 38 t 15 min/viikko. Peruspalkat 1.4.2019 alkaen:

Lääketieteen opiskelijat 2 517,72 €

- Peruspalkka hoidettavasta lääkärin virasta/tehtävästä riippumatta

Laillistettu lääkäri 3 375,71€

Laillistettu lääkäri, vähintään 3 vuotta laillistetun lääkärin tehtävässä/virassa 3 867,05 €

- Palvelusaika lasketaan KVTES:n työkokemuksilisämääräysten mukaan. Hyväksytyksi palveluksi luetaan kuitenkin vain laillistettuna lääkärinä työskentely. Jo suoritetuista palveluista on esitettävä työtodistukset työnantajalle. Sairaalalääkäreille maksetaan lomakorvaus ja lomarahat KVTES:n mukaisesti.

2.2. Lääkärintodistus- ja lausuntopalkkiot

Lääkärille maksetaan palkkio sellaisista lääkärintodistuksista ja -lausunnoista, jotka eivät liity potilaan hoitoon. Todistus tai lausunto on potilaanhoitoon liittyvä (ei siis palkkioon oikeuttava), kun se annetaan hoidettavana tai tutkittavana olevalle potilaalle

1. työnantajalta haettavaa sairauslomaa varten
2. toiseen sairaanhoitolaitokseen pääsemistä varten, tai
3. sairauden hoidon vuoksi tarpeellisen lääkinnällisen toimenpiteen suorittamista varten.

Palkkion suuruus on 14,19 – 24,33 € riippuen todistuksen tai lausunnon luonteesta. Alan erikoislääkärille maksetaan palkkio 50 %:lla.

2.3. Kliininen lisätyö ja ylityö

Lisäksi sairaalassa on muita lisäpalkkausjärjestelmiä kuten kliininen lisätyö, mutta niitä ei kandeihin sovelleta. Jos haluat niistä lisätietoa, suosittelimme tutustumaan Lääkärisopimukseen tai ottamaan yhteyttä työpaikkasi luottamusmieheen.

Jos joudut tekemään ylitöitä, kannattaa etukäteen selvittää, miten ylitöistä kyseisessä työpaikassa maksetaan. Lääkärisopimuksen mukaan korvattavaa ylityötä on työnantajan aloitteesta tehtävä normaalin työajan ylittävä työ, joka ei ole päivystystyötä eikä kliinistä lisätyötä. Ylityökorvauksena maksetaan kultakin ylityötunnilta 50 %:lla korotettu tuntipalkka tai annetaan vastaava vapaa-aika. Käytännössä ylitöiden maksaminen ei ole aina näin yksinkertaista vaan epäselvyyttä voi olla esimerkiksi siitä, mikä määrittää työnantajan aloitteesta tehtäväksi työksi. Kannattaakin

etukäteen selvittää, onko tehtävä työ ylityötä. Lähtökohtaisesti ylityön edellytys on kirjallinen, etukäteen annettu määräys.

2.4. Päivystys

Selvitä, kuuluuko sinulle päivystysvelvollisuutta. Sairaalapäivystys jaetaan kolmeen eri tyyppiin: työpaikkapäivystykseen, poikkeavaan työpaikkapäivystykseen ja vapaamuotoiseen päivystykseen. Seuraavassa kuvataan kunkin ominaispiirteitä ja palkkausta.

Lääkäreitä ei pitäisi ilman suostumustaan velvoittaa päivystämään työpaikkapäivystyksenä yli 85 tuntia eikä yli viittä kertaa kuukaudessa eikä vapaamuotoisena päivystyksenä yli kuutta kertaa kuukaudessa (ellei tähän ole toimintojen ylläpitämisen edellyttämää välttämätöntä syytä). Lääkärisopimuksessa on määräys siitä, miten päivystysvuorokausi lasketaan. Lähtökohtana on se, että sama lääkäri päivystää enintään vuorokauden putkeen.

2.4.1. Päivystyksen ja säännöllisen työajan rajanveto

Lääkärien säännöllisiä työaikoja voidaan maakuntien palvelutoiminnassa jaksottaa joustavammin väestön palvelutarpeen edellyttämällä tavalla. Lääkärien säännöllinen työaika voi sijoittua ajallisesti päällekkäin toimintayksikön päivystystoiminnan kanssa esimerkiksi ajanvarauspotilaiden vastaanottotoiminnan ollessa kyseessä. Joustavammalla työajan sijoittelulla ei ole tarkoitus muuttaa päivystyskorvausten maksuperusteita (korvausten maksamisen aloitus- ja lopetusajankohdat). Päivystysmuodoista ja päivystyksen alkamis- ja päättymisajankohdista päättää työnantaja. Lääkärisopimuksessa päivystyksen alkamisajankohtaa ei ole sidottu tiettyyn kellonaikaan. Säännöllisen työajan lisäksi tehtävästä työnantajan määräämästä päivystyksestä lääkärille maksetaan nykyisen lääkärisopimuksen 14 §:n mukainen korvaus.

2.4.2. Työpaikkapäivystys

Työpaikkapäivystyksellä tarkoitetaan ympärivuorokautista tai osavuorokautista päivystystä, jota lääkäri on kummassakin tapauksessa määrätty suorittamaan työpaikalla. Yleensä suurin osa keskussairaaloitten päivystyksistä on työpaikkapäivystystä.

Taulukko 1. Työpaikkapäivystyksestä maksetaan alla olevan taulukon mukaisella kertoimella korotettu tuntipalkka tai annetaan vastaava vapaa-aika.

	Klo 0-8	Klo 8-15	Klo 15-18	Klo 18-22	Klo 22-24
Maanantai	3	-	1,75	1,75	2,5
Tiistai-Torstai	2,5	-	1,75	1,75	2,5
Perjantai	2,5	-	1,75	2,25	3
Lauantai-Sunnuntai*	3	2,25	2,25	2,25	3

*sekä juhlapyhät, niiden aatot klo 18 alkaen, juhannusaatto ja muuksi päiväksi kuin sunnuntaiksi sattuva joulu-aatto. Sairaalassa päivystyskorvaukset maksetaan käytännössä automaattisesti kaikki rahana seuraavan kuukauden palkanmaksun yhteydessä. Lääkärisopimuksen työaikakorvaukset voidaan antaa myös vapaa-aikakorvauksena, mutta silloin pidetty päivystysvapaa vähennetään palkasta jälkeinpäin

Työpaikkapäivystystä seuraava työpäivä on vapaata joko kokonaan tai osittain siten, että työpäivän pituus on enintään työtehtävien vaihtoon mahdollisesti kuluva aika (1/2 - 2 h). Tältä työpäivältä vähennetään vajaan jäävien tuntien palkka korottamattomana tuntipalkkana.

Esimerkki

Kaisa Kandin työpaikalla maksetaan kandeille LS:n määrittämää vähimmäispalkkaa eli 2517,72 € euroa. Tästä laskettuna perustuntipalkka on $2517,72 \text{ €} / 163 = 15,45 \text{ €}$. Kaisa päivystää työpaikkapäivystystä tiistai-keskiviikkoyönä klo 15-08. Hän saa siis klo 15-22 (7 tuntia) päivystetyistä tunteista kertoimella 1,75 korotettua palkkaa, ja klo 22-08 (10 tuntia) päivystetyistä tunteista kertoimella 2,5 korotettua palkkaa. Näin ollen Kaisalle maksetaan $7 \text{ h} \times 1,75 \times 15,45 \text{ €/h}^* + 10 \text{ h} \times 2,5 \times 15,45 \text{ €/h}^* = 575,37 \text{ €}$

*desimaalit huomioitu perustuntipalkassa

2.4.3. Poikkeava työpaikkapäivystys ja vapaamuotoinen päivystys

Poikkeava työpaikkapäivystys tarkoittaa työpaikalla tehtävää päivystystä, jossa aktiivisuuden määrä on vähäinen, noin 20 % – 40 %. Tällaisten päivystystehtävien määrä on vähenemään päin. Sairaaloissa poikkeava työpaikkapäivystys tulee kysymykseen lähinnä silloin, kun työpaikan ulkopuolella tapahtuvaa vapaamuotoista päivystystä ei lainsäädännössä tai potilasturvallisuuden vuoksi katsota riittäväksi.

Vapaamuotoisella päivystyksellä tarkoitetaan päivystystä, jota ei suoriteta työpaikalla, eli toisin sanottuna päivystetään etänä puhelimen päässä. Lääkäri on tällöin velvollinen tulemaan kutsuttuna työpaikalle työnantajan määrittelemän enimmäisajan kuluessa. Tätä käytetään esimerkiksi monien pienten erikoisalojen päivystyksissä.

Peruskorvaus

Poikkeavasta työpaikkapäivystyksestä ja vapaamuotoisesta päivystyksestä peruskorvauksen voi saada rahana ja/tai vapaa-aikana. Rahakorvauksen muodostuminen on esitetty alla olevassa taulukossa ja se määräytyy varoajan ja päivystysajankohdan mukaan. Rahakorvaus lasketaan perustuntipalkasta. Peruskorvausprosentit eivät ole kiinteitä vaan vähimmäismääräyksiä. Lääkärisopimus ohjaa paikallisesti nostamaan prosenttia muun muassa varallaolon sitovuuden ja toistuvuuden perusteella. Käytännössä muussa työpaikkapäivystyksessä lääkärille määrätty valmiusaika on aina selvästi 30 minuuttia lyhyempi, mikä otetaan korottavana huomioon peruskorvauksen prosenttia määritettäessä. Viikonloppukorvaus maksetaan perjantaista, arkipyhää tai joulun- ja juhannusaattoja edeltävästä arkipäivästä klo 18 maanantaihin tai seuraavaan

arkipäivään klo 8. Lisäksi vapaamuotoista päivystystä tekeväälle lääkärille, joka joutuu saapumaan sairaalaan, korvataan matkakulut kotiosoitteesta sairaalaan omalla autolla tai taksilla.

Taulukko 2. Lääkärin päivystyksen valmiusajat

	Lääkärille määrätty valmiusaika	
	Enintään 30 min	Yli 30 min
Arkipäivä	>25%	>19%
Viikonloppu	>36%	>26%

Aktiiviyökorvaus

Poikkeavan työpaikkapäivystyksen ja vapaamuotoisen päivystyksen aktiiviyötunneilta maksetaan ajankohtaa vastaavan tavanomaisen työpaikkapäivystyksen tuntipalkka tai annetaan vastaavasti korotettu vapaa-aika. Mikäli vapaamuotoisen päivystyksen aktiiviyö kestää alle tunnin, suoritetaan aktiiviyöstä aktiiviyökorvaus yhdeltä tunnilta. Jos saman tunnin aikana on useampia aktiiviyöpätkiä, niin maksetaan yhden tunnin korvaus.

Saman tunnin tarkastelu tehdään kronologisessa järjestyksessä aktiiviyörupeaman alkamisesta eteenpäin. Poikkeavan työpaikkapäivystyksen aktiivipäivystysaika alkaa siitä, kun päivystäjä kutsun saatuaan lähtee välittömästi työhön. Vapaamuotoisen päivystyksen aktiivipäivystysaika alkaa hetkestä, kun lääkäri saapuu päivystyspisteeseen. Aktiivipäivystysaika päättyy, kun työ on suoritettu.

Puhelinkonsultaatiot ja päivystykseen sisältyvä etäkonsultaatio

Puhelinkonsultaatioon ja päivystykseen liittyvään etäkonsultaatioon käytetty aika katsotaan aktiiviyöajaksi todellisen keston mukaan. Korvaus siitä maksetaan työpaikkapäivystyksen taulukon mukaan. Puhelinkonsultaatiokorvausta ei erikseen makseta, mikäli saman tunnin aikana on aktiiviyötä.

3. TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIT

3.1. Ei-omalääkäri

Useimmiten terveyskeskuksissa lääketieteen kandidaattien palkkaus määräytyy ei-omalääkärien virkaehtosopimuksen mukaan. Puhutaan ns. tavallisesta tai vanhasta virkaehtosopimuksesta. Omalääkäreillä on oma virkaehtosopimuksensa, joka poikkeaa edellä mainitusta monella tavalla (kts. 3.2). Tässä luvussa ei käsitellä ollenkaan osa-aikatyötä, siitä löydät tietoa muun muassa Lääkärisopimuksesta.

3.1.1. Työaika ja sen muutos kilpailukykysovimuksen myötä

Terveyskeskuslääkärien työaika on 38 t 15 min/viikko.

Arkipyhien vaikutus työaikaan

Pitkäperjantain, toisen pääsiäispäivän, helatorstain ja juhannusaaton sisältävillä sekä niillä viikoilla tai työaikajaksoilla, joilla uudenvuodenpäivä, loppiainen, vapunpäivä, itsenäisyyspäivä, jouluaatto, joulupäivä tai tapaninpäivä sattuu muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi, työviikon tai työaikajakson säännöllinen työaika on 7 tuntia 15 minuuttia lyhyempi tai, mikäli samalle työaikajaksolle sattuu kaksi tai useampi edellä mainituista arkipyhistä, kutakin yllämainittua arkipyhää kohden em. tuntimäärää lyhyempi.

3.1.2. Peruspalkka ja tuntipalkan laskeminen

Minimikuukausipalkka on kaikkialla sama. Kaksoislaillistuksen poistumisen vuoksi terveyskeskuslääkärien palkkahinnoittelu uudistettiin 1.1.2012 voimaan tulleessa virkaehtosopimuksessa. Muutoksen jälkeen laillistetulla lääkäriellä on ollut kaksi hinnoitteluporrasta: laillistettu lääkäri ja laillistettu lääkäri, jolla on yleislääketieteen erityiskoulutus (YEK) tai joka on toiminut vähintään 3 vuotta laillistetun lääkärin tehtävässä/virassa.

Vähimmäiskuukausipalkka 1.4.2019 lukien:

Lääketieteen kandidaatti: 2 622,71 €

Laillistettu lääkäri: 3 340,79 €

Laillistettu lääkäri; YEK tai vähintään 3 vuotta*

Laillistetun lääkärin tehtävässä/virassa 3 835,09 €

*Palvelusaika lasketaan KVTES:n työkokemuslisämääräysten mukaan ja palvelusaikaan lasketaan myös toimiminen ns. osalaillistettuna (eurolääkärinä) ennen 1.5.2011. Palvelusajasta on toimitettava todistus työnantajalle.

Tuntipalkan laskeminen

Lisä-, yli-, ilta-, yö-, lauantai-, sunnuntai- ja aattotyön sekä päivystyskorvausten rahakorvausten laskemiseksi tarvittava tuntipalkka terveyskeskuslääkäreillä saadaan jakamalla kalenterikuukauden varsinainen palkka luvulla 160.

3.1.3. Toimenpidepalkkiot, todistus- ja lausuntopalkkiot

Peruspalkan lisäksi terveyskeskuksessa maksetaan tietyistä toimenpideluettelon toimenpiteistä niiden vaikeusasteesta riippuen taulukon 3 mukaan. Toimenpidepalkkiot maksetaan LS:n mukaisesti täysimääräisinä kaikille lääkäreille, myös lääketieteen kandidaateille.

Lisäksi terveyskeskuksessa sovelletaan toimenpidepalkkiojärjestelmää (kts. 4.).

Taulukko 3. Toimenpidepalkkiot 1.1.2016 lukien (lisätyön ja päivystysmuotojen kuvaus jäljempänä)

Toimenpide-ryhmä	Esimerkki ryhmän toimenpiteestä	Säännöllinen työaika	Kliininen lisätyö	Työpaikka-päivystys	Poikkeava työpaikkapäivystys ja vapaamuotoinen päivystys
R 0	Puhelinkonsultaatio	2,68	3,03	2,68	3,03
R I	Poskiontelopunktio/huuhtelu	7,26	8,21	7,26	8,21
R II	Resuskitaatio	10,96	13,57	10,96	13,57
R III	Infarktin liotushoito	26,80	30,76	26,80	30,76

3.1.4. Kliininen lisätyö ja ylityö

Kliininen lisätyö on muun kuin täyden työajan ulkopuolella tapahtuvaa vapaaehtoisuuteen perustuvaa työtä eli ei siis perustyötä, päivystystyötä tai ylityötä. Kliinisen lisätyön pitää olla työnantajan kanssa etukäteen sovittua. Potilaan käynnistä lääkärin luona kliinisen lisätyön aikana maksetaan 10,51€, yli 45 minuuttia kestäneestä potilaskäynnistä 4,42€:n lisäys aina alkavalta neljännestunnilta ja 12,91€ käynnistä potilaan luona eli kotikäynnistä sekä toimenpidepalkkiot taulukon 3 mukaan. Palkkiot maksetaan täysimääräisinä myös lääketieteen kandidaateille.

LS:n mukaan korvattavaa ylityötä on työnantajan aloitteesta tehtävä normaalin työajan ylittävä työ, joka ei ole päivystystyötä, eikä kliinistä lisätyötä. Käytännöt ylityöiden korvaamisesta voivat vaihdella työpaikkakohtaisesti. Mikäli ylityöstä maksetaan, ovat ylityökorvaukset kultakin ylityötunnilta 50 %:lla korotettu tuntipalkka. Ylityöt voidaan vastaavasti korvata antamalla ylityötunteja vastaava vapaa- aika. Käytännössä ylityöiden maksaminen ei ole aina näin yksinkertaista, vaan epäselvyyttä

voi olla esimerkiksi siitä, mikä määrittellään työnantajan aloitteesta tehtäväksi työksi. Esimieheltä kannattaa etukäteen selvittää, miten ylityötunteja seurataan ja korvataan tulevalla työpaikallasi.

3.2. Omalääkäri

3.2.1. Peruspalkka ja tuntipalkan laskeminen

Omalääkäreillä on omat määräyksensä eli ns. omalääkäripalkkausjärjestelmä. Omalääkärisopimus on vanhalta nimeltään väestövastuusopimus. LS:ssä 2017 on linjattu, että LS:n 2014 - 2016 mukaiset omalääkäreitä koskevat määräykset ovat voimassa sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen voimaantuloon saakka.

Sopimus eroaa ei-omalääkäri sopimuksesta monella tavalla. Varsinaista työaikaa ei ole tunneissa määritelty ja palkka koostuu monista osista. Varsinaiseen palkkaan kuuluu tehtäväkohtainen palkka, väestöosa ja mahdolliset lisät, jotka kuuluvat harvemmin lääketieteen kandidaattina työskenteleville. Lisätietoa sopimusten eroista on kohdassa 3.4. Lääketieteen kandidaatin palvelussuhteet määräytyvät yleensä ei-omalääkäri virkaehtosopimuksen mukaan (kts. 3.1.). LS:n mukaan lääketieteen kandidaattien palkka määräytyy ei-omalääkärisopimuksen mukaisesti, ellei paikallisesti toisin sovita, mutta ei ole kiellettyä maksamasta myös kandeille omalääkäriin palkkaa.

Omalääkäriin tehtäväkohtainen palkka 1.4.2019 lukien on vähintään:

Laillistettu lääkäri: 2 919,31 €

Laillistettu lääkäri, YEK tai vähintään 3 vuotta laillistetun lääkärin tehtävässä/virassa: 3 044,98 €

Tuntipalkan laskeminen

Tuntipalkka omalääkärisopimuksella työskentelevälle lasketaan jakamalla varsinainen palkka luvulla 160. (Kts. lisätietoja tuntipalkasta kohdasta 3.1.2.)

3.2.2. Väestöosa

Jokaiselle terveyskeskuslääkärille on osoitettu kaupungista oma alueensa, jonka asukkaat muodostavat vastuuväestön. Ne vastuuväestöön kuuluvat potilaat, jotka käyvät vastaanotolla vähintään 3 kertaa vuodessa, muodostavat perusvastuuväestön. Jokaista perusvastuuväestön potilasta kohden maksetaan omalääkärisopimuksella työskentelevälle 1.4.2019 alkaen joka kuukausi 1,98 – 2,34 € riippuen, mitä paikallisesti on työnantajan kanssa sovittu. Jos perusvastuuväestöön kuuluvan potilaan omalääkäri on vuosilomalla, päivystysvapaalla, virkavapaalla tai koulutukseen määrättyinä, saa potilaan vastaanottava väestövastuulääkäri normaalin käyntipalkkion. Muuna aikana, mikäli potilaan omalääkäri ei ole poissa edellä mainituista syistä, vaan virantoimituksessa esimerkiksi virkamatkalla, ei vastaanottava väestövastuulääkäri saa käynnistä palkkiota.

3.2.3. Käyntipalkkiot ja toimenpidepalkkiot

Potilaista, jotka käyvät vastaanotolla vuodessa alle kolme kertaa, maksetaan lääkärille kertaluontoinen käyntipalkkio käynnistä. Summa vaihtelee välillä 5,31 – 6,30€. Lisäksi maksetaan toimenpidepalkkiot taulukon 3 mukaan.

3.2.4. Palkkahinnoittelun muutoksista viime vuosien sopimusmalleissa

Ei-omalääkärien ja omalääkärien palkkahinnoitteluun tehtiin hinnoittelurakenteen muutos 1.1.2012 alkaen ns. osallaistuksen poistumisen vuoksi. 1.1.2016 lukien ei-omalääkärien kuukausipalkkaa, sekä omalääkärien tehtäväkohtaista palkkaa ja väestöosan ala- ja ylärajaa korotettiin 0,40 %:n yleiskorotuksella. Kilpailukyky sopimuksen myötä palkkahinnoittelu ei suoranaisesti muutu, mutta mm. terveyskeskuslääkärien työaika ja lääkärin lomarahat muuttuivat 1.2.2017.

Kunnallinen lääkärin virkaehtosopimus on voimassa 1.2.2018 - 31.3.2020. Sopimuksen keskeinen sisältö on seuraava:

- Kaksi yleiskorotusta, joista ensimmäinen on 1.5.2018 terveyskeskuslääkäreille 2,55% ja sairaalalääkäreille 1,2 %
- Toinen yleiskorotusajankohta on 1.4.2019 terveyskeskuslääkäreille 2,1% ja sairaalalääkäreille 1,0%
- 1.1.2019 paikallisesti jaettava järjestelyerä 0,7%
- Paikallinen tuloksellisuuden perusteella maksettava kertaerä, joka maksetaan kaikille työntekijöille tammikuussa 2019. Kertaerän suuruus on 9,2% kuukausipalkasta

3.3. Päivystys

Selvitä, kuuluuko sinulle päivystysvelvollisuutta. Terveyskeskuspäivystys jaetaan kolmeen eri tyyppiin: työpaikkapäivystykseen, poikkeavaan työpaikkapäivystykseen ja vapaamuotoiseen päivystykseen. Alla olevissa kohdissa kuvataan kunkin ominaispiirteitä ja palkkausta. Ns. keikkapäivystystä ei enää ole olemassa, mutta työnantajan kanssa voi edelleen sopia ns. könttäsommista. Työnantajan kanssa voidaan sopia peruskorvauksen rahakorvaus ja aktiviteetin korvaus.

Lääkäriä ei ilman suostumustaan tule velvoittaa päivystämään työpaikkapäivystyksenä yli 85 tuntia, yli 5 kertaa kuukaudessa eikä vapaamuotoisena päivystyksenä yli kuutta kertaa kuukaudessa, ellei tähän ole toimintojen ylläpitämisen edellyttämää välttämätöntä syytä. Lääkärisopimuksessa on määräys siitä, miten päivystysvuorokausi lasketaan. Lähtökohtana on se, että sama lääkäri päivystää yhtäjaksoisesti enintään 24 tuntia yhtäjaksoisesti.

3.3.1. Työpaikkapäivystys

Työpaikkapäivystyksellä tarkoitetaan päivystystä, jota lääkäri on määrätty suorittamaan päivystyspaikasta riippuen joko ympärivuorokautisena illasta aamuun tai yleisimmin osavuorokautisena illasta yöhön, kuitenkin vähintään klo 22 saakka (kts. 2.4.1.).

Työpaikkapäivystyksen päivystyskorvaukset

Terveyskeskus- ja sairaalalääkärille maksetaan säännöllisen työajan lisäksi tehdyn työpaikkapäivystyksen tunneilta sekä vapaamuotoisen päivystyksen että poikkeavan työpaikkapäivystyksen aktiiviyötunneilta taulukon 4 mukaisella kertoimella korotettu varsinaisesta palkasta laskettu tuntipalkka (kts. kohdat 3.1.2. ja 3.2.1. tuntipalkan laskemisesta) tai annetaan vastaava vapaa-aika. Rahakorvaus kultakin päivystystunnilta riippuu siis viikonpäivästä ja vuorokaudenajasta.

Päivystyskorvauksen lisäksi työpaikkapäivystystä eli yön yli illasta aamuun tapahtuvaa päivystystä seuraava työpäivä tulee saada vapaaksi päivystyksen vapaa-aikakorvausta hyväksi käyttäen kokonaan tai osittain siten, että kyseisen työpäivän säännöllinen työaika on enintään työtehtävien vaihtoon mahdollisesti tarvittava aika eli 0,5 - 2 tuntia. Tästä säännöllisestä työajasta maksetaan työtunteja vastaava tuntipalkka.

Taulukko 4. Työpaikkapäivystyksen sekä muiden päivystysmuotojen aktiiviyötuntien tuntipalkkakertoimet päivystyskorvauksen laskemista varten

	Klo 0-8	Klo 8-15	Klo 15-18	Klo 18-22	Klo 22-24
Maanantai	3	-	1,75	1,75	2,5
Tiistai-torstai	2,5	-	1,75	1,75	2,5
Perjantai	2,5	-	1,75	2,25	3
Lauantai-sunnuntai*	3	2,25	2,25	2,25	3

*sekä juhlapyhät, niiden aatot klo 18 alkaen, juhannusaatto ja muuksi päiväksi kuin sunnuntaiksi sattuva jouluaatto.

Esimerkki

Kalle Kandin työpaikalla maksetaan kandeille LS:n määrittämää minimipalkkaa eli 2 622,71 €. Tästä laskettuna perustuntipalkka on $2622,71 \text{ €} / 160 = 16,39 \text{ €}$. Kalle päivystää arkena klo 15 - 08, joten päivystyskorvausta tulee $7 \times 1,75 \times 16,39 \text{ €} + 10 \times 2,5 \times 16,39 \text{ €} = 610,53 \text{ €}$.

3.3.2. Poikkeava työpaikkapäivystys ja vapaamuotoinen päivystys

Poikkeavalla työpaikkapäivystyksellä tarkoitetaan työpaikalla eli päivystyspisteessä suoritettavaksi määrättyä päivystystä, jossa aktiivisuuden määrä on vähäinen (n. 20 – 40 %). Vapaamuotoisella päivystyksellä tarkoitetaan muualla kuin työpaikalla suoritettavaksi määrättyä päivystystä. Vapaamuotoisessa päivystyksessä lääkäri on päivystyspisteessä vain tarvittaessa. Lääkäri voi päivystää, vaikka kotonaan, mutta on velvollinen olemaan tavoitettavissa esimerkiksi puhelimitse. Valmiusaika tarkoittaa aikaa, jonka kuluessa päivystäjän tulee työhön kutsumisesta olla työpaikalla valmiina työhön. Vapaamuotoista päivystystä on etenkin pienissä terveyskeskuksissa, joissa käyntimäärät ovat vähäiset etenkin öisin. Työnantaja määrittelee vuosittain valmiusajan, jossa lääkärin on saavuttava työpaikalle.

Muu kuin työpaikkapäivystys on yleisintä pienemmissä kunnissa sijaitsevilla terveyskeskuksilla. Mikäli lääkäri saa itse valita suorittaako päivystyksen työpaikkapäivystyksenä vai vapaamuotoisena päivystyksenä, niin päivystyskorvaukset maksetaan vapaamuotoista päivystystä koskevien määräysten mukaan. Esimerkiksi silloin, kun päivystys on määrätty vapaamuotoiseksi, mutta lääkäri asuu niin kaukana päivystyspisteestä, ettei vapaamuotoinen päivystys valmiusajan puitteissa ole mahdollista.

Peruskorvaus

Kultakin poikkeavan työpaikkapäivystyksen ja vapaamuotoisen päivystyksen päivystystunnilta maksetaan vähintään taulukon 5 peruskorvaus. Korvaus lasketaan lääkärin korottamattomasta tuntipalkasta tai annetaan vastaava vapaa-aika. Viikonloppukorvaus maksetaan perjantaista/arkipyhää tai joulun- ja juhannusaattoon edeltävästä arkipäivästä klo 18.00 maanantaihin/ensiksi seuraavaan arkipäivään klo 8.00.

Taulukko 5. Valmiusaikariippuvainen tuntipalkan kerroin päivystyskorvausta laskettaessa

	Lääkärille määrätty valmiusaika	
	Enintään 30 min	Yli 30 min
Arkipäivä	> 25 %	> 19 %
Viikonloppu	> 36 %	> 26 %

Aktiivisuudesta maksetaan työpaikkapäivystyksen peruskorvauksen mukainen palkka tai annetaan vastaava vapaa-aika (kts. 3.3.1.).

3.3.3. Toimenpidepalkkiot päivystyksen aikana

Toimenpidepalkkiot maksetaan korotettuina kuten taulukossa 3 (kohdassa 3.1.2.) päivystysmuodosta riippuen.

3.4. Omalääkäri vai ei-omalääkäri - sopimusten vertailua

Terveyskeskuspuolen kaksi virkaehtosopimusta eroavat toisistaan huomattavasti. Molemmissa on hyviä ja huonoja puolia. Omalääkärisopimus on kehitetty luomaan kannustava palkkausjärjestelmä, jossa lääkäri sitoutuu tiettyyn väestöön. Tämän tarkoitus on helpottaa sekä lääkärin työtä potilaiden ollessa entuudestaan tuttuja että potilasta, kun hänen ei tarvitse selittää uudelle lääkärille sairaushistoriaansa. Järjestelmä toimii hyvin silloin, kun väestö on sopivan kokoinen ja hoitamassa on pidempään sama lääkäri. Jos taas virkoja on liian vähän tai ne eivät ole täytettynä tai jostain muusta syystä väestöt ovat kasvaneet liian isoiksi, niin järjestelmä voi olla hyvinkin kuormittava niin lääkärille kuin potilaallekin. Perinteiseen, työaikaan perustuvaan, terveyskeskuksen virkaehtosopimukseen verrattaessa palkasta muodostuu yleensä suurempi.

Omalääkärisopimus on tavallaan urakaluontoinen sopimus, joka mahdollistaa hyvän kompensaation sitoutumalla tiettyyn urakkaan eli tässä tapauksessa tiettyyn väestöön, mutta työaika ei ole määritelty.

Perinteisen eli ei-omalääkärisopimuksen tärkein etu on ehdottomasti säännöllinen työaika, joskin hyvin toimivassa omalääkärijärjestelmässäkin työpäivät voivat olla hyvin säännöllisen pituisia. Virkaehtosopimuksen mukainen minimipalkka häviää huomattavasti omalääkärisopimuksen minimipalkalle, mutta neuvotteluvaraa on ainakin vielä toistaiseksi ollut paljon. Lääketieteen kandidaateille perinteinen virkaehtosopimus on yleensä turvallisempi, koska työtahti ei välttämättä ole vielä kovin ripeä ja toisaalta työsopimukset ovat tavallisesti kovin lyhyitä, jolloin omalääkärisopimuksen edut eivät välttämättä ehdi näkyä. Uusia palkkausmalleja kehitellään ja otetaan käyttöön paraikaa etenkin monen suuremman kaupungin terveyskeskuksissa. Näistä saat tarkempaa tietoa oman työpaikkasi luottamusmieheltä ja Lääkäriliitolta.

3.5. Lomakorvaukset, lomarahat ja muutokset kilpailukyky sopimuksen myötä

Lomakorvaus muodostuu siten, että vuosilomapäiviä kertyy työssäolokuukautta kohti tietty määrä vaihdellen työsuhteen pituuden ja työkokemuksen mukaan. KVTES:n mukaan alle vuoden mittaisista työ- ja virkasuhteista saa vuosilomapäivä seuraavasti:

Töissä 1 kk: 2 päivää

Töissä 2 kk: 4 päivää

Töissä 3 kk: 5 päivää, kun työkokemusta kyseiseltä alalta on alle 15 vuotta

Nämä lomapäivät jäävät kandeilla usein lyhyiden työsuhteiden vuoksi käyttämättä. Toki lomapäivien käyttö on sopimuskohtaista. Työnantajan tulee maksaa pitämättömät lomapäivät työsuhteen päätyttyä lomakorvauksena. Lomakorvaus lasketaan jakamalla lomakorvauksen laskemisajankohdan varsinainen kuukausipalkka luvulla 20,83 ja kertomalla se pitämättömien vuosilomapäivien lukumäärällä.

Lomakorvauksen lisäksi myös lomaraha, joka lyhyissä työsuhteissa on 4 % maksetuista palkoista 31.1.2017 asti. 1.2.2017 lukien lomaraha pienenee kilpailukyky sopimuksen myötä ollen 2,8 %:ia lyhyissä työsuhteissa vuosina 2017 - 2019.

Ansiotuloksi katsottavat lomakorvaukset maksetaan työsuhteen päätyttyä, mikä kannattaa huomioida opintotuen tulorajaa laskiessa.

3.6. Terveyskeskustyötä - firman kautta vai suoralla sopimuksella?

Viisi vuotta opiskelleelle kandidaatille satelee työtarjouksia terveyskeskustyöstä kiihtyvällä tahdilla. Yhtenä kysymyksenä nousee esille, että työskennelläkö yrityksen kautta vai suoralla sopimuksella kuntaan. Vastaus on mitä suurimmassa määrin edunvalvonnallinen, sillä vertailu on vaikeaa. Seuraavassa sitä on yritetty tehdä hieman helpommaksi.

Terveyskeskuslääkärin viransijaisen peruspalkka kandidaatille on LS:n mukaan 2 568,77 € euroa kesällä 2018. Käytännössä LS:n minimipalkalla työhön voi lääketieteen kandidaattia tavoitella edelleen melko harva terveyskeskus, sillä reaalin palkkataso on yleensä reilusti korkeampi. Työsopimuslakia muutettiin 1.3.2012 siten, että vuokratyöntekijöihin, jotka työskentelevät kuntasektorilla, tulee soveltaa vähintään samoja palvelussuhteen ehtoja kuin mitä esimerkiksi terveyskeskus soveltaa palveluksessaan oleviin lääkäreihin. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kunnallinen lääkärisopimus määrittää myös vuokralääkärien palvelussuhteiden vähimmäisehdot. Muutos ei vaikuta palkkaukseen, sillä käytännössä maksetaan korkeampia palkkoja kuin mitä lääkärisopimuksen vähimmäispalkat ovat. Muutoksen myötä tulee maksuun lomakorvauksen lisäksi lomarahaa (kts. 3.5.). Myös palkalliset poissaolo-oikeudet paranevat.

Yrityksen kanssa sopiessasi palkkasi määräytyy ainoastaan keskinäisellä sopimuksellanne, joten etuasi valvot sinä itse. Valitsetpa kumman työnantajan hyvänsä, sinä olet neuvotteluasemissa.

Peruspalkka

Kunnan palveluksessa työskennellessäsi palkka määräytyy ei-omalääkärisopimuksen tai omalääkärisopimuksen mukaan. Palkka koostuu siis muun muassa tehtäväkohtaisesta palkasta ja omalääkärijärjestelmässä lisäksi ns. väestöosasta. Vuokralääkäriyritykset tarjoavat joko tuntiperusteista korvausta, kuukausipalkkausta, tai ns. könttäkorvauksia. *Selvitä yrityksen kanssa sopiessasi, sisältääkö tarjottu palkka lääkärin suoran sopimuksen palkkaan muutoin lisättävät korvaukset, kuten toimenpiteet, mahdolliset käyntipalkkiot ja lomakorvaukset.*

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaoloa ei tule vähentää palkasta, vaan sairausajan palkka tulee työsuhteessakin maksaa suunnitellun työn mukaisesti.

Työaika

Yrityksen kautta työaika on yleensä sovittavissa, mutta yleisimmin edellytetään kahdeksantuntista työpäivää, millä on merkitystä lähinnä kuukausipalkkaliselle. Ota aina huomioon työskentelyjaksolta kertyvien työpäivien lukumäärä. Suoralla sopimuksella kuntaan teet joko ei-omalääkärisopimuksen, jolloin sinulla on työaika tai omalääkärisopimuksen, jolloin työaika ei ole. Omalääkärisopimuksen vastuuväestö tulisi mitoittaa kohtuulliseksi.

Toimenpidepalkkiot

Julkisen työnantajan palveluksessa olet oikeutettu toimenpidepalkkioihin. Näiden kokonaissumma kuukaudessa nousee yleensä useiin satoihin euroihin. Työpäivää kohden jo kolmekin ryhmän RI toimenpidettä, esimerkiksi sydänpotilas, tekee kuukaudessa 436 €. Yritykset eivät yleensä korvaa toimenpidepalkkioita erikseen, vaan voi kertoa niiden sisältyvän tarjottuun palkkasummaan.

Käyntipalkkiot

Omalääkärijärjestelmässä olet avosairaanhoidon vastaanottokäynneillä sekä neuvolan ja kouluterveydenhuollon sairaskäynneillä oikeutettu käyntipalkkioon jokaisesta potilaasta, joka ei kuulu perusvastuuväestösi (kts. 3.2.2.). Käyntipalkkio on 5,31 – 6,30 €/potilas. Jos katsot kollegan perusvastuuväestöön kuuluvia potilaita, niin saat tietysin edellytyksin, kuten loma, koulutus, päivystysvapaa tai virkavapaa, palkkion.

TAKE HOME MESSAGE

- Laske ja vertaile, onko sinulle tarjottu oikean suuruinen korvaus suhteessa potilasmäärään ja olosuhteisiin
- *Palkkakuitin oikeellisuus kannattaa aina tarkistaa!* Muista, että lomarahat maksetaan yleensä työsuhteen päättymisen jälkeen, joten huomioi tämä esimerkiksi nostaessasi opintotukia
- Päivystyskorvaus kasvaa usein LS:n mukaisena kannattavammaksi, mitä enemmän päivystyspisteessä on kävijöitä
- Älä anna suurilta kuulostavien könttäkorvauksien hämätä, vaan laske eri sopimusmallien mukaan mahdolliset palkat ja vertaile
- Muista tarvittaessa neuvotella palkastasi, tämän voit tehdä niin suoran sopimuksen kanssa, kuin vuokralääkäriyrityksen kanssa sopiessasi

4. TOIMENPIDELUOKITUKSET JA –PALKKIOT TERVEYSKESKUKSESSA

Peruspalkan lisäksi terveyskeskuksessa maksetaan tietyistä toimenpideluettelon mukaisista toimenpiteistä niiden vaikeusasteesta riippuen toimenpidepalkkio (kts. taulukko 3).

Toimenpidepalkkiot maksetaan LS:n mukaan täysimääräisinä kaikille lääkäreille, myös lääketieteen kandidaateille. Selvitä työpaikkasi paikallinen käytäntö palkkioiden suhteen.

Toimenpidepalkkiot ovat osa palkkaasi, mutta sinun täytyy itse merkitä ylös jokainen tekemäsi toimenpide talon tavalla. *Merkitse toimenpiteet myös omiin muistiinpanoihisi, jotta voit myöhemmin tarkistaa palkkakuitin oikeellisuuden.*

Tutustu toimenpideluetteloon huolella.

Esimerkiksi potilaan neurologisen statuksen selvittäminen täyttää toimenpideluokituksen kriteerit, kun se tehdään epäiltäessä neurologista sairautta.

Huomaa myös, että puhelinkonsultaatioon täytyy liittyä hoito-ohje, pelkkä potilaan vastaanotolle pyytäminen tai seuraavan ajan varaaminen ei riitä. Konsultaatiopalkkiot edellyttävät myös dokumentointia sairaskertomukseen.

Toimenpide- ja käyntipalkkioita on korotettu yleiskorotuksella (1,3 %).

Myös tietyt terveyskeskuslääkärin suorittamat radiologiset tutkimukset (esimerkiksi ultraäänitutkimukset) ovat korvattavia, mutta nämä edellyttävät asiaankuuluvaa osaamista (Toimenpideryhmä RU I).

R 0 Korvattavat toimenpiteet

001 Lääkärin potilaalle puhelimitse tai sähköisesti antama hoito-ohje, jonka lääkäri kirjaa sairauskertomusjärjestelmään.

Ei makseta, jos potilas tulee välittömästi soiton jälkeen hoitoon. Ei makseta, jos ohje annetaan toisen henkilön välityksellä, paitsi niissä tilanteissa, joissa potilas ei esim. ikänsä, ymmärryksensä, kieliongelmiensä tai vammaisuutensa perusteella pysty itse hoitamaan asiaansa.

002 Lääkärin muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle suorittama konsultointi, johon liittyy potilaan hoitoa koskeva sairauskertomusjärjestelmään kirjattava hoito-ohje.

Toimenpide korvaa vastaanottokäynnin. Ei korvata, jos potilas tulee konsultoinnin seurauksena välittömästi konsultoivan lääkärin hoitoon. Sairauskertomuksesta tulee löytyä merkinnät konsultaativastauksesta sekä merkintä konsultaation antavasta lääkäristä.

R I Korvattavat toimenpiteet

101 Lääkärin suorittama näöntutkimus silmänpohjatutkimuksineen.

Tutkimus on korvattava toimenpide vain silloin, kun se tehdään potilaan valittaessa näkövikaan tai silmänsairauteen liittyviä oireita tai se muuten tehdään samalla perusteellisuudella esim. diabeetikolle vuositarkastuksen yhteydessä. Tätä toimenpidettä käytetään myös annettaessa dokumentoitu lausunto silmänpohjakuvista.

102 Lääkärin suorittama kuulontutkimus äänirautakokeineen.

Tutkimuksella tarkoitetaan yleislääkäritasoista perusteellista kuulontutkimusta. Korvattava toimenpide vain silloin, kun se tehdään potilaan valittaessa kuulovikaan tai korvasairauteen liittyviä oireita. Tutkimus sisältää otologisen statuksen ja kuiskauskuulotutkimuksen tai audiogrammin tulkinnan.

103 Lääkärin suorittama perusteellinen neurologinen tutkimus.

Tarkoitetaan yleislääkärin suorittamaa perusteellista neurologista tutkimusta. Korvattava toimenpide vain silloin, kun se tehdään potilaan valittaessa neurologisia oireita tai on syytä epäillä, että oireiden takana voi olla neurologista selvittelyä vaativa syy tai tutkimus tehdään vastaavalla perusteellisuudella muusta syystä. Ei korvattava, kun tutkimus tehdään orientoivana neurologisena tutkimuksena esim. ajokorttitutkimuksen yhteydessä.

105 Kardiorespiratorinen kokonaisarvio laboratoriotutkimuksineen. Tutkimuksella tarkoitetaan esim. vuosittain tapahtuvaa, tavanomaista vastaanottokäyntiä perusteellisempaa sydän- tai keuhkosairauspotilaan tai verenpainepotilaan tutkimusta. Korvattava toimenpide vain, kun sen yhteydessä tulkitaan EKG, thorax-rtg, hengitysfunktiotutkimuksia ja/tai laboratoriotutkimuksia. Lisäksi korvattava silloin, kun joudutaan tekemään akuutissa vaiheessa perusteellinen sydän- ja keuhkosairauspotilaan kliininen tutkimus ja voidaan ottaa ja tulkita edellä mainittuja lisätutkimuksia.

106 Pinnalliset leikkaukset, haavojen revisio ja suturaatio.

Arvio haavojen suturoimisessa toimenpide R I 106:n ja R II 206:n välillä tehdään tapauskohtaisesti ottaen huomioon ajankäyttö ja toimenpiteen vaatavuus. Mikäli pinnalliset leikkaukset kohdistuvat selvästi eri asioihin ja niiden hoitamiseen kuluu huomattavasti aikaa ja potilas esim. joudutaan valmistelemaan kahdesti toimenpiteeseen, voidaan periä kaksi tämän ryhmän mukaista palkkiota. Tätä toimenpidettä käytetään myös esim. säärihaavapotilaan haavan revisiossa.

107 Incisiot, joissa puudutus.

108 Rikan poisto silmän puudutuksessa.

109 Korvakäytävän huuhtelu ja/tai imu.

Tätä toimenpidettä käytetään myös vaikean externin otiitin imussa, huuhtelussa ja tamponaatiohoidossa.

110 Tärykalvopisto.

Parasenteesi on yksi toimenpide, vaikka se tehtäisiin molempiin korviin.

111 Poskiontelopunktio/huuhtelu.

Poskiontelopunktio on yksi toimenpide, vaikka se tehtäisiin molemmin puolin. Toimenpide on maksullinen myös silloin, kun on kyseessä antrostomiapotilas, jolle tehdään huuhtelu lavaatiokärjellä.

113 Kynsiin tai kynsivalleihin kohdistuvat leikkaukset, jotka tehdään puudutuksessa.

114 Injektiohoidot muualle kuin lihaksiin tai ihon alle.

Esimerkiksi erilaiset niveliin kohdistuvat lääkeinjektiot. Mikäli reumapotilaalle laitetaan lääkettä useampiin pikkuniveliin samanaikaisesti, kyseessä vain yksi toimenpide. Myös pehmytkudosinjektiot, joiden tarkoituksena esimerkiksi tulehdusprosessin rauhoittaminen jännekiinnitysalueella ovat korvattavia toimenpiteitä.

116 Kipsaus.

117 Psykiatrisen tilan suunnitellut terapiakäynnit (esim. perheterapia).

Tarkoitetaan käyntejä, jotka on etukäteen sovittu potilaan kanssa koskemaan tiettyä tavoitteellista hoitoa tai hoidon suunnittelua.

118 Lääkärin suorittama konsultointi, johon liittyy potilaan tutkiminen. Toimenpiteellä tarkoitetaan tilanteita, joissa esimerkiksi nuorempi tai kokemattomampi lääkäri kysyy kokeneemman kollegan mielipidettä potilaan hoidosta ja tämä konsultaation antava lääkäri suorittaa itse potilaan tutkimuksen. Sairauskertomuksesta tulee löytyä saatu konsultaatiiovastaus sekä merkinnät konsultaation antavasta lääkäristä, jolle korvaus suoritetaan.

119 Lääkekapselin asettaminen ihon alle.

Kyseeeseen tulevat lähinnä ehkäisykapselit ja antabuskapselit. Tätä toimenpidettä käytetään myös poistettaessa esim. ehkäisykapseleita.

120 Suonensisäisen nestehoidon aloittaminen.

Päätös suonensisäisen nestehoidon aloittamisesta siihen liittyvine mahdollisine lääkehoitoineen.

121 Koagulaatiohoidot (nenän limakalvot, kohdunsuu, pinnalliset ihomuutokset).

123 Gynekologinen tutkimus ja siihen liittyvä irtosolunäytteen otto.

Toimenpiteeseen kuuluvalla irtosolunäytteen otolla tarkoitetaan lähinnä PAPA-tutkimuksia. Joukkotutkimuksena otettuja irtosolunäytteitä ja äitiysneuvoloissa rutiininomaisesti otettuja irtosolunäytteitä ei kuitenkaan korvata toimenpiteinä. Korvattava myös silloin, kun lääkäri tekee sen GC-näytteen saamiseksi tapauksissa, joissa hän itse suorittaa myös näytteen mikroskopoinnin.

124 Akupunktiohoidot.

126 Silmänpaineen mittaaminen.

127 Äänihuulten tutkimus.

Tarkoitetaan esimerkiksi epäsuorassa laryngoskopiassa tapahtuvaa äänihuulten asennon, liikkeiden ja rakenteen tutkimista.

128 Luksoituneen nivelen reponointi.

129 Kierukan asettaminen.

130 Tamponaatiohoidot (nenään tai korvaan).

131 Polyypin poisto.

132 Vierasesineen poisto kehon luonnollisista aukoista ja onteloista.

133 Otomikroskopia korvamikroskooppia käyttäen.

134 Ohutneulabiopsia.

136 Rakkopunktio.

137 Nivelpunktio.

139 Karsastuksen perusteellinen tutkimus.

141 Peräpukamiin kohdistuva ei-leikkauksellinen toimenpide (ligaatio, kryokoagulaatio, trombosoivat injektiohoidot).

143 Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn selvittely, arviointi ja hoidon suunnittelu sekä hoitosuunnitelman laadinta.

Toimenpide edellyttää yleensä potilaan omakohtaista tutkimista. Toimenpide tulee kysymykseen esimerkiksi monisairaana potilaan lääke- ja muun hoidon kokonaisuutta arvioitaessa ja/tai suunniteltaessa, vanhuspotilaan hoitopaikkaa/ jatkohoitopaikkaa selviteltäessä ja/tai suunniteltaessa ja potilaslaissa tarkoitettua hoitosuunnitelmaa laadittaessa. Huom. 1.3.2014 alkaen toimenpide laajennettu koskemaan myös iäkkäiden henkilöiden laajennettua lääkärintarkastusta. Toimenpiteestä syntyy tarvittavat merkinnät sairauskertomukseen ja/tai syntyy erillinen todistus/lausunto.

145 Elävän henkilön kliininen (oikeuslääkeopillinen) tutkimus.

Tulee kyseeseen esimerkiksi ulkoisten pahoinpitelyvammojen tutkimuksena.

146 Ensikäynti äitiysneuvolassa.

Käyntiin liittyy aina asiakkaan terveydentilan arvio ja raskauden keston määrittäminen. Lisäksi yleensä käyntiin liittyy yleinen raskauden riskien kartoitus, seulontavalistus, tupakka-alkoholi-valistus, ohjeet ravinnosta, liikunnasta jne.

147 Lapsille suoritettava viimeinen neuvolatarkastus ennen kouluun menoa.

Tarkastus tehdään 4 vuoden iässä ja siihen kuuluu psyykkisen ja fyysisen kehitystason arviointi sekä sosiaalisten taitojen arviointi ja mahdollisesti tarvittavien tukitoimenpiteiden suunnittelu. Lapsen ja vanhempien suhdetta ja lasten itsenäistymistä tuetaan ja opastetaan ja ohjataan hoitoon kasvatusongelmissa.

148 Koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoon kuuluva tarkastus, jonka yhteydessä tehdään lausunto. Tarkastus tehdään koulun loppuvaiheessa ja sen yhteydessä voidaan tehdä perusteltuja kannanottoja tai lausuntoja oppilaan soveltuvuudesta suunnittelemiinsa ammatteihin tai tehdään ns. nuorison terveystodistus.

149 Hormonikorvaushoidon aloittaminen joko naiselle tai miehelle.

Tarkoitetaan käyntiä, jonka yhteydessä tehdään kliininen tutkimus ja selvitetään mahdollisen hoidon edut ja haitat sekä suunnitellaan hoidon toteutus ja sovitaan jatkoseurannasta.

150 Verenkierron tutkiminen Doppler-UÄ -laitteen avulla.

Toimenpidettä käytetään tutkittaessa esimerkiksi diabeetikon valtimoverenkiertoa tai säärihaavojen etiologiaa.

151 Muistisairauslääkityksen aloittaminen muistisairaalle potilaalle.

Toimenpiteellä tarkoitetaan käyntiä, jonka yhteydessä lääkkeillä hoidettavaa muistisairautta (Alzheimerin tauti, Parkinsonin tautiin liittyvä dementia) sairastavalle potilaalle tehdään kliininen tutkimus ja selvitetään lääkehoidon indikaatioiden olemassaolo, mahdollisen hoidon edut ja haitat, sekä suunnitellaan hoidon toteutus ja sovitaan jatkoseurannasta. Toimenpide on korvattava neurologian ja geriatrian alan erikoislääkärille lääkehoidon aloittamista koskevan päätöksenteon osalta. Toimenpidettä ei kuitenkaan käytetä, jos samassa yhteydessä tehdään lausunto lääkehoidon korvattavuudesta (**R II 225**). Lisäksi toimenpide on korvattava myös muille terveyskeskuksessa työskenteleville lääkäreille lääkehoidon muutosta koskevan arvion ja päätöksenteon yhteydessä (hoidon tehostaminen tai vaihtaminen, yhdistelmähoitojen aloittaminen, tarpeettoman lääkehoidon lopettaminen).

R II Korvattavat toimenpiteet

201 Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn laaja selvittely, arviointi ja hoidonsuunnittelu. Toimenpiteellä tarkoitetaan toimintakyvyn ja hoidontarpeen laajaa selvittelyä ja tähän liittyvää hoitosuunnitelman tekemistä. Toimenpidettä käytetään vastaavissa tilanteissa kuin **R I 143** silloin, kun toimenpide vastaa ajankäytöltään ja vaativuudeltaan palkkioryhmän R II toimenpidettä. Toimenpidettä voidaan käyttää esimerkiksi harkittaessa M I lausunnon (tarkkailulähete M I) antamista tai arvioitaessa mahdollista lasten huostaanottoa.

202 Kokonaisvaltainen kuntoutusarviointi.

Tarkoitetaan laajaa toimintakyvyn arviointia, johon yleensä liittyy kuntoutussuunnitelman tekeminen käyttäen esimerkiksi muuta kuntoutushenkilökuntaa apuna. Veteraanikuntoutusta varten tarvittavat tutkimukset ja lausunnot katsotaan tämän ryhmän mukaisiksi, mikäli ne tehdään viranomaisen asiasta antamien ohjeiden perusteella ja veteraanikuntoutuksen valinnan kriteerit ovat ensisijaisesti lääketieteelliset. Mikäli näin ei ole, käytetään toimenpidettä **R I 143**.

203 Työkyvyn arviointi.

Tarkoitetaan laajaa, perusteellisesta työkyvyn arviointia riippumatta siitä, mikä on lopputulos. Toimenpide ei tule kyseeseen määrättäessä lyhytaikaista sairauslomaa esimerkiksi SVA-lomakkeella. Rutiininomainen työhöntulotarkastus ei myöskään ole tässä tarkoitettu toimenpide. Toimenpiteeksi ei lueta esimerkiksi asevelvollisten palvelukelpoisuuden selvittämiseksi tehtyjä tarkastuksia tai tavanomaisen T-lausunnon tekemistä. E-lausunnolla ilmaistu työkyvyn arvio on

tässä tarkoitettu toimenpide vain, mikäli työkykyä joudutaan laajemmin tutkimaan ja perustelemaan.

204 Leikkauskelpoisuuden arviointi.

Tulee kysymykseen esimerkiksi tilanteissa, joissa terveyskeskuslääkäriltä etukäteen pyydetään arviota leikkauskelpoisuudesta silmäleikkauksia varten.

206 Suurten haavojen hoito.

Tarkoittaa tilanteita, joissa on kyseessä haavojen hoito, johon liittyy esimerkiksi vaikeita ja työläitä reviisioita sekä syvempien kudosten kerroksittaista suturointia tai haavojen hoito vie huomattavasti aikaa.

207 Syvät koepalat ja ihonalaiset operaatiot.

Toimenpidettä voidaan käyttää esimerkiksi poistettaessa ihonalaisia kasvaimia tai tehtäessä esimerkiksi imu- tai koekaavintoja, jos niitä ei tehdä selvästi leikkaussaliolosuhteissa, jolloin käytetään toimenpidettä **R III 301**.

208 Rasitus-EKG.

Rasitusergometria luetaan tässä tarkoitetuksi toimenpiteeksi tilanteissa, joissa lääkäri itse valvoo ja tulkitsee tutkimuksen.

210 Allergiatestaus.

Lääkärin suorittama allergiatestauksen arviointi jatkohoitosuosituksin.

211 Luuydinpunktio.

212 Kehon ontelon tyhjennys (keuhkot, vatsa).

216 Resuskitaatiohoito.

Toimenpide on korvattava kaikille elvytykseen osallistuneille lääkäreille, kunhan asiapapereista, vähintään elvytyskertomuksesta, löytyy merkintä lääkärin osallistumisesta elvytykseen. Tätä toimenpidettä käytetään myös sähköisen rytminsiirron yhteydessä.

217 Ihonsiirto.

219 Tympanostomiaputken asennus.

222 Perkutaanisen rakkokatetrin asettaminen.

223 Parafimoosin reponointi.

224 Kuolinsyyn selvittäminen.

Toimenpide ei tarkoita pelkästään kuolintodistuksen allekirjoittamista, vaan ohjeiden ja määräysten mukaista kuolinsyyn selvittelyä. Toimenpiteen korvaus ei tule kysymykseen esimerkiksi syöpäpotilaiden terminaalivaiheessa, jolloin kuolinsyy on etukäteen tiedossa ja kuolema on odotettavissa.

225 Arvio jatkuvan lääkityksen tarpeesta lausuntoineen.

Tulee kyseeseen tehtäessä arviota ja kirjoitettaessa lausuntoa kokonaan tai osittain korvattavien lääkkeiden osalta.

226 Huume-/humalatilatutkimus.

Tarkoitetaan kliinistä tutkimusta joko humalatilan tai huumeiden vaikutuksen selvittämiseksi. Mikäli kliinistä tutkimusta ei tehdä, vaan otetaan ainoastaan verinäyte, Käytetään toimenpidettä **R I 120**. Mikäli tehdään sekä kliininen humalatilatutkimus, että otetaan verinäyte, korvataan vain tämän ryhmän mukaisena toimenpiteenä.

227 Endoskopiaturkimukset.

Tarkoitetaan esimerkiksi gastroskopiaa, rektoskopiaa, rektosigmoideoskopiaa ja kolonoskopiaa. Pelkkä proktoskopia on korvattava vain, mikäli tutkimus on vaativuudeltaan ja ajankäytöltään R II:n tasoa vastaava.

228 Takatamponaatio nenäverenvuodon hoitona.

Tulee korvattavaksi riippumatta siitä, onko teknisenä suoritukseen harsosykeröillä tai pallokatetrilla tapahtuva toimenpide.

230 Kyynelteiden sondeeraus.

231 Murtumareponointi ja kipsaus.

233 Keskuslaskimokanylointi.

R III Korvattavat toimenpiteet

301 *) Leikkaussaliolosuhteissa tehtävät leikkaukset ja vastaavat toimenpiteet, jotka vaativat joko sentraalista johtopuudutusta, rektaalista, intramuskulaari- tai intravenöösianestesiaa tai lyhyttä inhalaatioanestesiaa tai laajaa infiltraatiopuudutusta.

303 Saattohoidon kotikäynti.

Tarkoitetaan vaikeasti sairaan terminaalivaiheen hoitoon liittyvää lääkärin kotikäyntiä. Tämän toimenpiteen lisäksi ei makseta määrättyjä käyntipalkkioita.

304 Lääkärin läsnäoloa vaativa sairaankuljetus.

Tarkoitetaan tilanteita, joissa lääkäri joutuu potilaan tilan vakavuuden takia saattamaan tämän seuraavaan hoitopaikkaan.

305 Infarktin liuotushoito.

Tarkoittaa terveyskeskuksessa diagnosoitua sydäninfarktia, sen liuotushoidon aloittamista ja toteuttamista.

*) Tutkimusten lisäksi maksetaan terveyskeskuksen lääkärille palkkiot ultraäänitutkimuksesta.

RU I Korvattavat toimenpiteet (muihin terveyskeskusten lääkäreihin kuin röntgenerikoislääkäreihin sovellettavat radiologiset toimenpiteet)

101 Ylävatsan yleistutkimus.

102 Alavatsan yleistutkimus.

103 Jäännösvirtsan tutkimus.

104 Ehkäisykierukan paikantaminen.

105 Varhaisraskauden toteaminen.

106 Yksittäinen mittakontrolli.

5. LÄÄKETIETEEN OPISKELIJAN TOIMIMINEN LAILLISTETUN AMMATTIHENKILÖN TEHTÄVÄSSÄ – ASETUSMUUTOS 28.4.2011

Neljannen vuoden opinnot suorittanut lääketieteen opiskelija

Lääketieteen opiskelija voi, suoritettuaan hyväksytysti neljän ensimmäisen vuoden opinnot, toimia tilapäisesti lääkärin tehtävissä erikoissairaanhoidon toimintayksikössä tai terveyskeskuksen vuodeosastolla, mutta ei muuten terveyskeskuksessa. Opiskelijalla pitää olla suoritettuna myös sen erikoisalan opintojaksot, johon kuuluvissa tehtävissä hän aikoo toimia.

Jos edellä mainituissa tehtävissä toimivalla opiskelijalla on myös niihin liittyviä päivystävän lääkärin tehtäviä, hänen on toimittava laillistetun lääkärin välittömässä johdossa ja valvonnassa eli vanhemman kollegan rinnalla.

Neljän vuoden opinnot suorittanut lääketieteen opiskelija ei saa päivystää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksessä.

Viidennen vuoden opinnot suorittanut lääketieteen opiskelija

Suomessa tai ulkomailla opiskeleva lääketieteen opiskelija, joka on suorittanut hyväksytysti vähintään viiden ensimmäisen opintovuoden opinnot, voi toimia tilapäisesti lääkärin tehtävissä erikoissairaanhoidon toimintayksikössä tai perusterveydenhuollon toimintayksikössä.

Päivystäjänä toimiessaan hänellä on oltava terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lainsäädännön mukaan nimetty takapäivystäjä, joka on itsenäisesti ammattiaan harjoittamaan oikeutettu lääkäri. Päivystysyksikössä on kuitenkin oltava kaikkina vuorokauden aikoina paikalla laillistettu lääkäri toimintaa johtamassa.

Ulkomailla lääketiedettä opiskeleva opiskelija

Ulkomailla lääketiedettä opiskelevan säännöt määritetään pääsääntöisesti samojen periaatteiden mukaisesti, kun hän on suorittanut asianmukaisesti neljännen tai viidennen vuoden opinnot sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston mahdollisesti määräämät muut opinnot ja harjoittelun.

6. TERVEYDENHUOLLON AMMATTIKORTTI

Sähköisen reseptinmääräyksen tekemiseen tarvitaan terveydenhuollon ammattikortti eli ns. varmennekortti tai vrk-kortti. Lääketieteen opiskelija voi hankkia ammattikortin suoritettuaan ensimmäisen neljän vuoden opinnot ja saatuaan niistä merkinnän Valviran hallinnoimaan Terhikki-rekisteriin. Varmennekortti myönnetään terveydenhuollon ammattilaisille potilastietojärjestelmiin tunnistautumiseen. Varmennekortin saa Väestörekisterikeskuksen rekisteröidyistä toimipisteistä. Lähimmän pisteen yhteystiedot saat esimerkiksi oman työpaikkasi HR-pisteestä tai tarkistamalla <https://eevertti.vrk.fi/documents/2634109/2753340/Rekisteröintipisteet+sairaanhoitopiireittäin/e9b84c4a-5c91-4026-9e14-a745cb155915/Rekisteröintipisteet+sairaanhoitopiireittäin.pdf>

Työpaikasta riippuen varmennekortin voi saada työ- tai virkasuhteessa ollessaan ilmaiseksi. Opiskelijan pitää kuitenkin varautua myös palvelumaksuihin, jotka ovat noin 40 euroa. Sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee, että työpaikka kustantaa kaikki lääkärin työvälineet, mukaan lukien varmennekorttimaksut, joten tämä asia kannattaa tarkastaa työpaikaltasi.

1.1.2017 alkaen sähköisen reseptin käyttö on ollut pakollista ja vain painavissa poikkeusolosuhteissa voi käyttää paperireseptiä (Huomioitavaa on, että Terhikki- rekisterimerkinnän puuttuminen ei ole Valviran ohjeistuksen mukaan poikkeustapaus käyttää paperireseptiä).

Erikseen ei ole opiskelijan varmennekorttia, vaan opiskelijan ammattikorttia käsitellään kuten muitakin SOTE-alan kortteja. Jo myönnettyä korttia ei voida tietoturvasyistä päivittää, vaan aina henkilötietojen tai oikeuksien, esimerkiksi siirryttäessä 4. vuosikurssilta 5. vuosikurssille, päivittyessä tulee hankkia uusi varmennekortti.

6.1. Kortinhankintaprosessi (4. vsk):

1. Opiskelija suorittaa kaikki neljännen vuoden opinnot.
2. Tiedekunnan opintotoimisto vahvistaa käydyt opinnot ja lähettää tiedot Valviraan.
3. Valvira vastaanottaa tiedot, tarkistaa ja merkitsee opiskelijan Terhikki-rekisteriin. Valvira lähettää opiskelijalle postitse kirjallisen ilmoituksen ja yksilöintitunnuksen eli SV-numeron. Yksilöintitunnusta voi tiedustella myös puhelimitse.
4. Opiskelija voi tilata varmennekortin esimerkiksi kesätyöpaikkansa läheisestä vrk-toimipisteestä. Tämä voi vaatia tietoturvakoulutuksen suorittamisen tai kuvan ottamisen korttiin. Muista ottaa henkilötodistus* mukaan.
5. Tilaus lähetetään ja opiskelija saa tilapäisen varmennekortin vrk-toimipisteestä. Opiskelija pääsee tekemään sähköisiä reseptejä.
6. Lopullinen varmennekortti saapuu vrk-toimipisteeseen.

6.2. Kortinhankintaprosessi (5. vsk ja 6. vsk):

1. Opiskelija suorittaa viidennen tai kuudennen vuoden opinnot.
2. Tiedekunnan opintotoimisto vahvistaa käydyt opinnot ja lähettää tiedot Valviraan.
3. Valvira vastaanottaa, tarkistaa ja päivittää opiskelijan tiedot Terhikki-rekisteriin. **Tässä vaiheessa vanha ammattikortti lakkaa toimimasta!**
4. Opiskelija ottaa yhteyttä vrk-toimipisteeseen ja tilaa uuden kortin aiempaan tapaan.

6.3. Mahdollisia syitä varmennekortin toiminnan lakkaamiselle ovat:

- Kortti on vanhentunut. Kortti on voimassa viisi vuotta kerrallaan.
- Ammattioikeuden voimassaolo on päätynyt, kun henkilölle on merkitty valvontaseuraamus.
- Olet aloittanut opintosi yli 10 vuotta sitten. Lääketieteen opiskelijaoikeuden ammattioikeuden voimassaolo päättyy automaattisesti, kun opintojen alkamisesta on kulunut 10 vuotta, mikäli opiskelija ei ole valmistunut lääketieteen lisensiaatiksi.
- Olet valmistunut tai ammattioikeutesi on päivittynyt. Lääketieteen opiskelijaoikeuden ammattioikeus päättyy automaattisesti, kun hänet merkitään laillistetuksi lääkäriksi tai ammattioikeus päivittyy esimerkiksi 4. vuosikurssin lääketieteen kandidaatin oikeuksista 5. vuosikurssin lääketieteen kandidaatin oikeuksiin.
- Vaihdot nimeä. Tällöinkin on tilattava uusi kortti, vaikka oikeudet pysyvät ennallaan.
- Kortti on vaurioitunut. Mikäli mikään yllä olevista syistä ei ole mahdollinen, ota yhteyttä työpaikkasi vrk-toimipisteeseen.

Lähde: Valvira, Väestörekisterikeskus

*1.1.2019 alkaen vahvaa sähköistä tunnistamisvälinettä haettaessa henkilöllisyyden todistamiseen voi käyttää vain passia ja henkilökorttia, mutta ei enää Suomen tai muun Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisen myöntämää ajokorttia.

Muutoksen taustalla on vahvaa sähköistä tunnistamista ja sähköisiä luottamuspalveluja koskeva lainsäädäntömuutos (533/2016). Muutos perustuu siihen, ettei ajokortti ole virallinen todistus henkilöllisyydestä, vaan todistus ajo-oikeudesta.

Vahvalla sähköisellä tunnistamisella tarkoitetaan henkilöllisyyden todentamista sähköisesti. Sen avulla kuluttajat voivat turvallisesti vahvistaa henkilöllisyytensä erilaisissa sähköisissä palveluissa.

Vahvassa sähköisessä tunnistamisessa käytettyjä tunnistusvälineitä ovat mm. sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortteihin sisältyvät VRK:n myöntämät sosiaali- ja terveydenhuollon varmenteet.

6.4. Ulkomaat: Valviran oikeuksien hakeminen ja kortinhankintaprosessi

1. Opiskelija suorittaa kaikki 4. tai 5. vuoden opinnot
2. Kun kaikki kurssien merkinnät ovat näkyvissä, pyydä koulusi opintotoimistoa tai dekanaattia täyttämään [Valviran lomake](#)
3. Pyydä opintotoimistosta opintorekisteriote eli "Transcript of Records" ja laita se Valviran hakemuksen liitteeksi alkuperäisenä tai virallisesti oikeaksi todistettuna.
4. Jos olet opiskellut eri yliopistoissa lääketiedettä, niin kaikista yliopistoista on liitettävä asianmukaiset paperit hakemukseen. Huomioitavaa on, että jos sinulla on hyväksiluettuja opintoja, niin näiden osalta tulee liittää myös opintorekisteriote hakemukseen. Opintorekisteriotteessa tulee näkyä päivämäärät hyväksiluettujen kurssien suorituksista
5. Hanki julkisen notaarin virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös voimassa olevasta passista tai vastaavasta viranomaisen myöntämästä asiakirjasta, josta voidaan todeta henkilöllisyys ja kansalaisuus. Laita myös se Valviran hakemuksen liitteeksi.
6. Pyydä, että Dekanaatista lähetetään Valviralle sähköpostitse lisävarmennus, että olet saavuttanut vaaditun vaiheen opinnoissasi. Sähköposti tulee laatia seuraavaa asiakirjapohjaa käyttäen: "Student (name, surname and social security number) has passed all theoretical and practical studies for the 4th/5th study year". On osoittautunut toimivaksi käytännöksi, että yliopisto lähettää sähköpostin osoitteisiin anne.karlin-vartiovaara@valvira.fi sekä maarit.mikkonen@valvira.fi. Lisäksi kannattaa pyytää, että sähköpostista lähtee kopio sinun omaan sähköpostiosoitteeseen, jotta saat ikään kuin varmistuksen lähetetystä viestistä. Viestin lähettäjän ei tarvitse olla itse dekaani.
7. Tarkista, että olet hankkinut kaikki tarvittavat liitteet ja postita hakemus Valviraan liitteineen. Kirjattuna kirjeenä voit seurata postin lähetysseurannasta, että kirje menee perille.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
PL 210
00281 Helsinki
Finland

8. Valvira pyrkii käsittelemään hakemuksen kuukauden kuluessa
 - Valvira toivoo, ettei hakemusten etenemisistä tiedusteltaisi, sillä tämä hidastaa kaikkien hakemusten käsittelyä. Hakemukset käsitellään saapumisjärjestyksessä, eikä kenenkään hakemusta priorisoida.
 - Käsittelyaika alkaa siitä, kun kaikki tarvittavat asiakirjat ovat saapuneet Valviraan. Jos hakemuksesta puuttuu jokin liite tai se ei ole ohjeiden mukaan täytetty tai virallisesti todistettu, niin Valvira joutuu selvittämään asiaa, jolloin kaikkien hakemusten kokonaisajat pitenevät. Eli parasta, mitä voit itse asialle tehdä, on varmistaa, että hakemus on asianmukaisesti tehty.
9. Kun hakemuksesi on käsitelty, ilmestyvät tietosi JulkiTerhikkiin. Täältä myös työnantaja tarkistaa, että Valvira on antanut sinulle terveydenhuollon ammattihenkilön nimikkeen; sinun on tämän lisäksi pystyttävä esittämään työnantajallesi opintorekisteriote, tai muu todistus opinnoistasi, tätä

pyydettyä. Saat myös postitse hyväksymistodistuksen ja SV-numerosi, kuten myös laskun. Tällä hetkellä maksu on 165e.

10. Kun olet saanut SV-numerosi, sinun täytyy tilata itsellesi terveydenhuollon ammattikortti. (Kts. kohdat 6.1. ja 6.2.)

Ohjeita:

[Valviran hakemusohjeita ulkomailla opiskeleville](#)

[Valviran ohjeita opiskelijalle](#)

Lähde: RiSLO:n kandiopas 2017

7. TOIMIMINEN LÄÄKÄRIN TEHTÄVISSÄ

7.1. Neljän vuoden opinnot suorittanut lääketieteen opiskelija

Lääketieteen opiskelija voi, suoritettuaan hyväksytysti neljään ensimmäiseen opintovuoteen kuuluvat lääketieteen opinnot, toimia tilapäisesti lääkärin tehtävissä erikoissairaanhoidon toimintayksikössä tai terveyskeskuksen vuodeosastolla, mutta ei muuten terveyskeskuksessa. Opiskelijalla pitää olla suoritettuna myös sen erikoisalan opintojaksot, johon kuuluvissa tehtävissä hän aikoo toimia. Ulkomailla lääketiedettä opiskelevan tulee rekisteröityä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin voidakseen toimia tilapäisesti lääkärin tehtävissä.

Jos edellä mainituissa tehtävissä toimivalla opiskelijalla on myös niihin liittyviä päivystävän lääkärin tehtäviä, hänen on toimittava laillistetun lääkärin välittömässä johdossa ja valvonnassa eli vanhemman kollegan rinnalla.

Neljän vuoden opinnot suorittanut lääketieteen opiskelija ei saa päivystää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksessä.

7.2. Viiden vuoden opinnot suorittanut lääketieteen opiskelija

Suomessa tai ulkomailla opiskeleva lääketieteen opiskelija, joka on suorittanut hyväksytysti vähintään viiden ensimmäisen opintovuoden opinnot, voi toimia tilapäisesti lääkärin tehtävissä erikoissairaanhoidon toimintayksikössä tai perusterveydenhuollon toimintayksikössä. Ulkomailla lääketiedettä opiskelevan tulee rekisteröityä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin voidakseen toimia tilapäisesti lääkärin tehtävissä.

Jos viisi vuotta opiskellut opiskelija toimii päivystäjänä, hänellä on oltava terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lainsäädännön mukaan nimetty takapäivystäjä. Kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön päivystysasetuksen mukaan päivystysyksikössä on oltava kaikkina vuorokauden aikoina paikalla laillistettu lääkäri toimintaa johtamassa.

7.3. Jokaiselle terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävässä toimivalle opiskelijalle on nimettävä ohjaaja

Terveydenhuollon tai sosiaalihuollon toimintayksikön on nimettävä kirjallisesti opiskelijalle ohjaaja. Ohjaajan on toimittava samassa toimintayksikössä kuin opiskelija. Ohjaajan on oltava laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, joka on oikeutettu itsenäisesti harjoittamaan kyseistä ammattia. Esimerkiksi suuhygienistiopiskelijan ohjaajan tulee olla laillistettu suuhygienisti ja sairaanhoitajaopiskelijan ohjaajan tulee olla laillistettu sairaanhoitaja. Ohjaajalla on oltava riittävä käytännön kokemus. Hänen on seurattava, ohjattava ja valvottava opiskelijan toimintaa ja puututtava viipymättä siinä mahdollisesti ilmeneviin epäkohtiin sekä keskeytettävä toiminta, jos potilasturvallisuus voi vaarantua.

7.4. Rajoitukset

Opiskelija ei saa toimia tilapäisestikään missään edellä mainituissa terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävissä, jos hänen opintojensa aloittamisesta on kulunut yli kymmenen vuotta. Opinnot katsotaan alkaneeksi sen lukukauden alusta, jolloin kyseiseen ammattiin tähtäävät opinnot on aloitettu. Jos tutkintoon on hyväksi luettu opintoja, jotka ovat johtaneet toiseen ammattiin, ei näitä huomioida arvioitaessa sitä, koska opinnot on aloitettu. Jos sen sijaan henkilö on opiskellut lääketieteen, hammaslääketieteen tai farmasian opintoja kahdessa eri yliopistossa, katsotaan opinnot aloitetuksi silloin, kun opinnot on aloitettu ensimmäisessä yliopistossa.

Tilapäisesti laillistetun ammattihenkilön tehtävissä työskentely on mahdollista ainoastaan silloin kun henkilö on tutkinto-opiskelija oppilaitoksessa. Henkilö ei ole enää opiskelija, jos opinnot ovat jääneet kesken ja hän ei enää ole oppilaitoksessa kirjoilla tai jos henkilö on ilmoittautunut poissaolevaksi. Opiskelijaoikeus terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterissä päättyy yliopiston ilmoituksen perusteella.

Oikeus toimia opiskelijana on voimassa 30 päivää valmistumisesta

Asetuksella mahdollistetaan työskentely opiskelijana valmistumisen jälkeen vielä 30 päivän ajan kuitenkin enintään siihen saakka, kun ammattioikeus on laillistettu. Valvira suosittelee, että laillistusta haetaan välittömästi valmistumisen jälkeen.

Lähde: Valvira